

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 34/18

Luxembourg, 20. marec 2018

Sodbe v zadevah C-524/15, Luca Menci; C-537/16, Garlsson Real Estate SA in drugi/Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob), in v združenih zadevah C-596/16, Enzo Di Puma/Consob, in C-597/16, Consob/Antonio Zecca

Načelo *ne bis in idem* je mogoče omejiti s ciljem varstva finančnih interesov Unije in njenih finančnih trgov

Vendar taka omejitev ne sme presegati tega, kar je nujno potrebno za doseg te ciljev. Italijanska ureditev na področju tržne manipulacije bi lahko bila v nasprotju s pravom Unije

Načelo *ne bis in idem* določa, da se nihče za isto kaznivo dejanje kazensko ne preganja ali kaznuje dvakrat.¹ Ta temeljna pravica je priznana z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (Listina)² in z Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP)³. V štirih italijanskih zadevah je Sodišče zaproseno, naj poda razlago tega načela v okviru Direktive o DDV⁴ in Direktive o finančnih trgih⁵.

V **zadevi C-524/15, Menci**, je italijanska davčna uprava Luci Menciju naložila upravno sankcijo zaradi opustitve plačila DDV za leto 2011. Zoper L. Mencija je bil nato zaradi istih dejanj uveden kazenski postopek pred Tribunale di Bergamo (sodišče v Bergamu, Italija).

V **zadevi C-537/16, Garlsson Real Estate in drugi**, je italijanska nacionalna komisija za trg vrednostnih papirjev (Commissione Nazionale per le Società e la Borsa; v nadaljevanju: Consob) Stefanu Ricucciju leta 2007 naložila upravno sankcijo zaradi tržne manipulacije. S. Ricucci je to odločbo izpodbijal pred italijanskimi sodišči. V okviru kasacijske pritožbe pred Corte suprema di cassazione (kasacijsko sodišče, Italija) je trdil, da je bil leta 2008 zaradi istih dejanj že pravnomočno obsojen s kazensko sankcijo, ki je bila odpuščena zaradi pomilostitve.

Tribunale di Bergamo in Corte suprema di cassazione s predlogoma za sprejetje predhodne odločbe Sodišče zlasti sprašujeta, ali je kumulacija postopkov in sankcij v skladu z načelom *ne bis in idem*.

Sodišče je v sodbah z današnjega dne menilo, da bi lahko v navedenih položajih kumulacija „kazenskih postopkov/sankcij“ in „upravnih postopkov/sankcij kazenske narave“ obstajala v breme iste osebe zaradi istih dejanj. Taka kumulacija postopkov in sankcij bi pomenila omejitev načela *ne bis in idem*.

Sodišče je presodilo, da take omejitve zahtevajo utemeljenost, za katero veljajo zahteve, ki izhajajo iz prava Unije.⁶ Glede tega Sodišče podrobno navaja, da mora nacionalna ureditev, ki dovoljuje kumulacijo postopkov in sankcij kazenske narave:

¹ Sodba z dne 26. februarja 2013, Åkerberg Fransson ([C-617/10](#), glej sporočilo za medije št. [19/13](#)).

² Člen 50 Listine.

³ Protokol št. 7 (člen 4) h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

⁴ Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL 2006, L 347, str. 1).

⁵ Direktiva 2003/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o trgovanju z notranjimi informacijami in tržni manipulaciji (zloraba trga) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 6, zvezek 4, str. 367).

⁶ V skladu s členom 52(1) Listine, ki določa: „Kakršno koli omejevanje uresničevanja pravic in svoboščin, ki jih priznava ta listina, mora biti predpisano z zakonom in spoštovati bistveno vsebino teh pravic in svoboščin. Ob upoštevanju načela sorazmernosti so omejitve dovoljene samo, če so potrebne in če dejansko ustrezajo ciljem splošnega interesa, ki jih priznava Unija, ali če so potrebne zaradi zaščite pravic in svoboščin drugih.“

- slediti **cilju splošnega interesa**, s katerim se lahko utemelji taka kumulacija postopkov in sankcij, pri čemer morajo imeti ti postopki in sankcije **komplementarne cilje**;
- določati **jasna in natančna pravila**, ki pravnemu subjektu omogočajo, da predvidi, katera dejanja in opustitve so lahko predmet take kumulacije postopkov in sankcij;
- zagotavljati, da so **postopki med seboj usklajeni** za to, da se dodatno breme, ki ga taka kumulacija pomeni za zadevne osebe, zmanjša na nujno potrebno, in
- zagotavljati, da je **strogost vseh** naloženih **sankcij** omejena na to, kar je nujno potrebno glede na težo zadevnega kaznivega dejanja.

Nacionalno sodišče mora preveriti, ali so v obravnavanih primerih te zahteve izpolnjene, in se tudi prepričati, da bremena, ki za zadevno osebo izhajajo iz take kumulacije, niso pretirana glede na težo storjenega kaznivega dejanja. Sodišče nazadnje meni, da zahteve, ki jih pravo Unije določa za morebitno kumulacijo postopkov in sankcij kazenske narave, zagotavljajo raven varstva načela *ne bis in idem*, s katero se ne krši načela *ne bis in idem*, zagotovljenega z EKČP. Na podlagi teh preudarkov Sodišče v sodbi **Menci** ugotavlja, da je s ciljem, da se zagotovi pobiranje celotnega dolgovanega DDV na ozemljih držav članic, mogoče utemeljiti kumulacijo postopkov in sankcij kazenske narave. Glede nacionalne ureditve, ki omogoča začetek kazenskega postopka celo po naložitvi pravnomočne upravne sankcije kazenske narave, Sodišče ugotavlja – s tem da mora to preveriti predložitveno sodišče – da ta ureditev omogoča zlasti, da se zagotovi, da kumulacija postopkov in sankcij, ki jih dovoljuje, ne presega tega, kar je nujno potrebno za uresničitev cilja.

Sodišče je v sodbi **Garlsson Real Estate in drugi** ugotovilo, da je s ciljem zagotavljanja integritete finančnih trgov Unije in zaupanja javnosti v finančne instrumente mogoče utemeljiti kumulacijo postopkov in sankcij kazenske narave. Vendar ugotavlja – s tem da mora to preveriti predložitveno sodišče – da **z italijansko ureditvijo, s katero se sankcionira tržna manipulacija, očitno ni spoštovano načelo sorazmernosti**. Ta nacionalna ureditev namreč dovoljuje nadaljevanje upravnega postopka kazenske narave zaradi istih dejanj, ki so bila že predmet kazenske obsodbe. S kazensko sankcijo pa je očitno mogoče učinkovito, sorazmerno in odvratilno kaznovati kaznivo dejanje. V teh okoliščinah bi nadaljevanje upravnega postopka kazenske narave zaradi istih dejanj, ki so bila že predmet take kazenske obsodbe, **presevalo to, kar je nujno potrebno** za uresničitev cilja varstva trgov. Poleg tega ta ureditev očitno ne zagotavlja, da so vse sankcije sorazmerne glede na težo kaznivega dejanja.

V **združenih zadevah C-596/16 in C-597/16, Di Puma in Zecca**, je Consob leta 2012 Enzu Di Pumi in Antoniu Zecci naložila upravni sankciji zaradi trgovanja na podlagi notranjih informacij. V pritožbah pred Corte suprema di cassazione sta trdila, da je kazensko sodišče v kazenskem postopku zaradi istih dejanj, ki je bil začel sočasno z upravnim postopkom, ugotovilo, da trgovanje na podlagi notranjih informacij ni bilo dokazano. Učinek pravnomočnosti te pravnomočne oprostilne kazenske sodbe v skladu z nacionalnim postopkovnim pravom prepoveduje nadaljevanje upravnega postopka na podlagi istih dejstev. V tem okviru Corte suprema di cassazione Sodišče sprašuje, ali direktiva o finančnih trgih ob upoštevanju načela *ne bis in idem* nasprotuje taki nacionalni ureditvi. Ta direktiva namreč državam članicam nalaga obveznost, da za kršitve zakonodaje o trgovanju na podlagi notranjih informacij določijo učinkovite, sorazmerne in odvratilne upravne sankcije.

Sodišče je v sodbi z današnjega dne presodilo, da taka nacionalna ureditev ni v nasprotju s pravom Unije ob upoštevanju **načela pravnomočnosti**, ki ima velik pomen tako v pravnem redu Unije kot v nacionalnih pravnih redih. Poleg tega, če **obstaja pravnomočna oprostilna kazenska sodba, v kateri je ugotovljen neobstoj kaznivega dejanja**, nadaljevanje postopka v zvezi z denarno upravno sankcijo kazenske narave ne bi bilo v skladu z načelom *ne bis in idem*. V takem položaju bi namreč nadaljevanje takega postopka **očitno presevalo to, kar je nujno** za uresničitev cilja, ki je zagotavljanje integritete finančnih trgov Unije in zaupanja javnosti v finančne instrumente.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

Celotno besedilo sodb ([C-524/15](#), [C-537/16](#) ter [C-596/16 in C-597/16](#)) je objavljeno na spletni strani CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki razglasitve sodbe so na voljo na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.